

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРАВА УКРАЇНИ»**

**Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет конференції**

20 жовтня 2023 року

Одеса
ОДУВС 2023

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Стан та перспективи розвитку
С адміністративного права України: матеріали
764 Міжнародної науково-практичної інтернет
конференції, м. Одеса, 20 жовтня 2023 р. – Одеса
: ОДУВС, 2023. – 332с.

УДК 342.92(477)
ББК
67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2023

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Іванова Я. С., здобувач вищої освіти Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Боксгорн А. В. старший викладач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України 24 лютого 2022 року Указом Президента України було введено воєнний стан. Відповідно до ст. 1 Закону України “Про правовий режим воєнного стану” воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень[4]. Однак, є ряд конституційних прав, які є необмеженими, серед них і право на безоплатну правову допомогу. Саме вона є предметом даного дослідження.

Говорячи про право безоплатної правової допомоги слід спочатку визначити її поняття. П. 1 ч. 1 ст. 1 ЗУ “Про безоплатну правову допомогу” дає чітке визначення, відповідно до якого безоплатна правнича допомога - правнича допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел[3]. Суб'єктний склад чітко визначений вищезгаданим Законом у ст. 9. Так, право на безоплатну правничу допомогу – гарантована Конституцією України можливість громадянина України, іноземця, особи без громадянства, у тому числі біженця чи особи, яка потребує додаткового захисту, отримати в повному обсязі безоплатну первинну правничу допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правничу допомогу у певних, передбачених діючим законодавством, випадках.

Не вдаючись до дискусій щодо визначення змісту первинної та вторинної правничої допомоги та аналізу законодавства з цього питання зазначимо, що наша держава докладаеть достатньо зусиль для реалізації права особи на отримання безоплатної правової допомоги, спираючись на досвід зарубіжних країн та міжнародні стандарти. Дійсно, на сьогоднішній день держава забезпечила громадян багатьма доступними способами отримання правової допомоги. Так, безоплатна первинна правнича допомога включає такі види правничих послуг: надання правової інформації; надання консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правничої допомоги та

медіації. Проте не можна не звернути увагу на проблему втримання та залучення висококваліфікованих фахівців до надання саме безоплатної допомоги, що може сильно відобразитись на її якості та довірі громадян до вищезазначеного інституту.

Ми погоджуємось з думкою Литвина О. Л., що на сьогоднішній день більшість українців потребують безоплатної допомоги, особливо вразливі верстви населення та малозабезпечені особи. В мирний час суттєву безоплатну правову допомогу такі особи могли отримати у всеукраїнських громадських організаціях, об'єднаннях адвокатів та юридичних клініках, які функціонують при закладах вищої освіти. Також юридичні клініки здійснюють правопросвітницьку діяльність, що допомагає громадянам у разі виникнення правових проблем відстоювати свої права, володіти знаннями щодо захисту своїх прав і свобод, а також мати уявлення про особливості державної допомоги та соціальні послуги для громадян [2, с. 79].

Надання та отримання правничої допомоги з настанням бойових дій викликає деякі труднощі. Зокрема це пов'язано з руйнуванням адміністративних будівель, центрів надання юридичної допомоги та пошкодженням ліній зв'язку. Люди, що проживають в містах, які сильно постраждали від військової агресії, майже позбавлені можливості отримати правову допомогу. Тож деяким українцям доводиться їздити до інших регіонів, де працюють такі центри або ж, за можливості, отримувати її дистанційно. Набагато гірша ситуація складається з тимчасово окупованими територіями, де громадяни і зовсім позбавлені права на правничу допомогу. Проблемою отримання юридичної допомоги також є брак кадрового забезпечення. Багато фахівців було призвано на військову службу, а ще частина виїхала за кордон.

Тож спираючись на сутність всіх згаданих і перерахованих фактів, дослідивши питання правової безоплатної допомоги можемо дійти висновку, що таке право належить усім, без виключення громадянам, іноземцям, та особам без громадянства, що перебувають на території України. Така допомога полягає у надання консультацій, складанні певних документів та захисті, або представництві особи. Правову безоплатну допомогу можуть надати як адвокати, що діють індивідуально, так і координаційні центри з надання такої допомоги. З початком бойових дій потреба у правовому захисті значно зросла, так як збільшилась кількість людей, що зазнали наслідків військової агресії. Надання юридичної допомоги у період воєнного стану має свою специфіку та нюанси, зокрема через неможливість багатьох громадян отримати до неї доступ. Крім цього хочемо також зазначити, що система правової допомоги в Україні перебуває на правильному шляху і внесення невеликих змін і реформ у діяльність даного інституту може поліпшити його роботу в умовах воєнного стану, а також підвищити довіру людей до системи безоплатної допомоги.

Література

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Литвин О. Л. Особливості надання безоплатної правової допомоги населенню в умовах воєнного стану. *Juris Europensis Scientia* Випуск 2, 2022. С. 76-81 URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2022/17.pdf

3. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 року. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 3460-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 389-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ <i>Заросило В.О.</i>	101
ПРОБЛЕМА ПРОЦЕСУ ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ: КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА <i>Зігангіров К.О., Сірко В. С</i>	104
ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В ЮРИДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ <i>Зінченко Д.А., Звірянський Г. В.</i>	107
АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ В СФЕРІ МІГРАЦІЇ: ВІДПОВІДНІСТЬ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ <i>Зінченко Д.А., Звірянський Г. В.</i>	109
ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ПРАВОПОРЯДКУ В ПРИФРОНТОВИХ ЗОНАХ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ <i>Зінченко Д. А., Макарова О. П.</i>	112
РОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ <i>Зінченко О. Д., Зінченко Д. А., Макарова О. П.</i>	115
FEATURES OF THE FUNCTIONING OF ADMINISTRATIVE SERVICE CENTERS UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE <i>Zholob Y., A.Bokshorn</i>	118
ЗАХИСТ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ДІЛЬНИЧНИМ ОФІЦЕРОМ ПОЛІЦІЇ <i>Іванов В. В., Денисова А. В.</i>	121
БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Іванова Я. С., Боксгорн А. В.</i>	124
СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ <i>Ізбаиш К.С.</i>	126